

8

Zeszyt 43, ostatni

STANISŁAW ZIELIŃSKI

MAŁY SŁOWNIK PIONIERÓW POLSKICH KOLONJALNYCH I MORSKICH

PODRÓŻNICY, ODKRYWCY, ZDOBYWCY, BADACZE,
EKSPŁORATORZY, EMIGRANCI — PAMIĘTNIKARZE,
DZIAŁACZE I PISARZE MIGRACYJNI.

WARSZAWA 1933

Nakładem Instytutu Wydawniczego Ligi Morskiej i Kolonjalnej

Tłoczono w Salezjańskiej Szkole Graficznej, Warszawa ks. Siemca 6.

TEGOŻ AUTORA

Bitwy i potyczki 1863/64. Rapperswil 1913 Nakładem Instytutu Wydawniczego Muzeum Narodowego w Rapperswilu. Str. 2mb + 559 + 1mb + 1 tabela potyczek + 2 mapy potyczek (wyczerpane)

Spis alfabetyczny i chronologiczny bitew i potyczek 1863/64. Rapperswil 1913, str. 60. Do nabycia u autora. Cena z przesyłką 1.50 zł.

Wyprawa S. S. Rogozińskiego do Afryki. Warszawa 1933, Nakł. Instytutu Wydawniczego Ligi Morskiej i Kolonjalnej, str. 36. Do nabycia w Lidze M. i K. cena 0,25 zł.

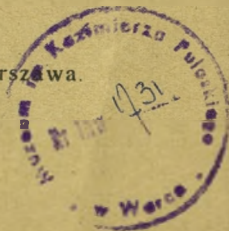
Stan. Rogoziński. Cena zeszytu z przesyłką 0,15 zł.

W opracowaniu:

Historja poczynañ osadniczych polskich.

Bibliografja spraw migracyjnych (emigracja, osadnictwo, podróżnictwo, sprawy kolonjalne) — około 25000 tytułów. **Bibliografja morska** (sprawy morza, Pomorza, Gdańska i Prus Wschodnich) ok. 8000 tyt.

Stanisław Zieliński, P. K. O. 1855 Warszawa.

(Poraj zob. Podlewski Wład)

Potocki Józef Władysław Edmund hr. z Montlaku, * 1836 w Paryżu, † 1902, filolog; syn Józefa, uczestnika powstania listopadowego i emigranta; walczył w stopniu kapitana w szeregach „Tysiąca” Garibaldiego i otrzymał od króla Ordine Militare di Savoia. P. wyemigrował do Nowej Zelandji, gdzie był przez 3 lata profesorem języków żyjących w Nelson College, potem profesorem francuskiego i włoskiego na uniwersytecie w Otago; przez pewien czas był „special settler” w lasach Jacksons Bay. P. był założycielem i prezesem tow. francuskiego kultury „Alliance Française” w Auckland, wydał w Nowe Zelandji broszurę o literaturze francuskiej, posiadał palmy akademickie. U Pot. gościł muzyk Kątski podczas swego pobytu na Nowej Zelandji.

Ankieta (Jnf. p. Geoffrey Montlak Potockiego — Encyklopedia of New Zealand, Auckland vol. 2 p. 199.

Przełomski Marjan, inżynier * 7. XII. 1893 we Lwowie, kształcił się w Warszawie, w Bernie i w Rio de Janeiro. W 1915 r. wywieziony przez Rosjan na Syberję, w 1916 r. uwięziony w czasie ucieczki do kraju, w 1917 r. zbiegł i osiadł w Tokio. Przebywał odtąd w Japonji, potem w Chinach, w Indochinach wreszcie od roku 1927 r. w Brazylji. W międzyczasie podróżował; zwiedził Sachalin, Amerykę Północną, Kalifornję, wyspy Hawajskie, Indje holenderskie, Jawę, Singapur, Indje angielskie, Afrykę podzwrotnikową i centralną, kolonie angielskie Uganda i Kenja, kolonję portu Gólnia w Afryce Alagoa,

(Lorenco Margues), Transwaal i Oranję, Przylądek Dobrej Nadziei, wreszcie Brazylję. Pracował przy budowach dróg i mostów oraz elektryfikacjach głównie w Indochinach i w stanie San Paulo w Brazylii. Ponadto zwiedził całą Europę, zwłaszcza Portugalję, Francję, Niemcy, Austriję, Czechosłowację i Anglię; w 1932 r. wrócił do Warszawy, gdzie pracuje w Ministerstwie Komunikacji. Z licznych swoich podróży napisał szereg wspomnień niewydanych.

Ankieta.

Rajchman — Floyar Henryk mjr., * 1893 w Warszawie; studjował prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim; walczył w I Brygadzie i w wojnie polsko-rosyjskiej; od 1933 podsekretarz Stanu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu; Kawaler Virtuti Militari i Krzyża Niepodległości. Od 1928 do 1932, będąc attaché wojskowym a potem dziekanem korpusu attachés wojskowych w Tokio, odbywał podróże po Mandżurji, Mongolji, Chinach i szeregiem prac z dziedziny wojskowej, politycznej i finansowej uzyskał opinię znawcy zagadnień Dalekiego Wschodu. W 1932 r. wrócił z Japonji przez Indje do kraju.

Nominacja nowych podsekretarzy stanu, *Kurjer Poranny* 1933, Nr. 248.

(**Reichman** zob. Rejchman Br.).

(**Rogójski** zob. Rogoyski)

(**Rusticus** zob. Tokarzewicz J.)

(**S. Z.** z Czerniejewa zob. Sierakowski).

Sapieha Aleksander książę, * 2. XI. 1773 we Francji, † 1812 w Dereczynie; etnograf i podróżnik;

walczył pod Dąbrowskim w 1807 pod Gdańskiem przeciw Prusakom; był członkiem Tow. Przyj. Nauk; podróżował po Bałkanach, jako pierwszy Polak badając gruntownie Słowiańszczyznę południową; pozostawił cenny opis podróży, stanowiący pierwsze studjum etnograficzne i obyczajowe w literaturze polskiej o Słowiańszczyźnie.

Chmielowski P.; Historia literatury polskiej T. III, p. 32 — Chodyniecki; Dykcyonarz III, p. 73 — 76 — Czarnecki Ed. ks.: Rys zasług naukowych księcia Al. Sapiehy, *Roczniki Tow. Przyj. Nauk* XVIII, 1825 — Debicki L.; Pierwsi orjentaliści i archeologowie polscy, *Biblioteka Warszawska* 1884 — Tenże; Pierwsi orjentaliści (Puławy III Rozdz. I.) — Franczew: Polskoje słowianowiedjenje p. 78 — 100 — Gutenberg — Korbut II — Kraushar; Tow. Przyj. Nauk T. I. p. 104, 312, V. 1207, II, 21 — 22, 303 — 304, 306, VI, 99. — Krzemieński St. Sto lat myśli polskiej — Orgelbrand — Plater — Zawiliński; Dalmacja przed 100 laty w oświetleniu podróżnika Polaka, *Świat Słowiański* VII, 1911, p. 362 — 370. (Saunders H. de zob. Dmochowski Henryk).

(Sefer pasza zob. Kościelski Władysław).

Słemieński Stanisław ks. dr. T. J., * 13. IX. 1884 w Krzepinie w Kieleckiem, misjonarz; pro-prefekt apostołski, misjonarz na dystrykt Broken Hill; wyświęcony w 1911 w Krakowie, studjował w Rzymie, gdzie był sekretarzem jenerała jezuitów o. Włodzimierza Ledóchowskiego. Od 1924 przebywa jako misjonarz w północnej Rodezji. Ks. S. jest korespondentem centralnego biura misyjnego katolickiego „Fides” w Rzymie; oddzielnie wydał: „Żmudne trzechlecie. Prefektura Apostolska Broken Hill 1927 — 1930”, Kraków 1931, „Wesoły nam dziś dzień nastał. Obrazek

z polskiej misji w Afryce" (Kalendarz Serca Jezusowego na rok 1930).

Ankieta. —

(Sirko zob. Sieroszewski Wacław).

(Skinder pasza zob. Iliński A.)

Stonimski Antoni * 17. XI.1896 w Warszawie, pisarz i poeta; odbywa podróże po Afryce etc., w wyniku których ogłosił m. in.: „Pod zwrotnikami. Dziennik okrętowy“, Warszawa, 1925, „Z dalekiej podróży. Poezje“, tamże 1926 „Piaszczystą drogą“ *Naszerokim Świecie* 1925 Nr. 12/13 „Kai—Dasz“, tamże 1925, Nr. 6.

Ankieta.

(Stekint zob. Tokarzewicz J.

(Strucki zob. Struś J.)

(Struś zob. Sawicki Stella J.

Stryjewski Janusz * 2. IV. 1899; dziennikarz i pracownik społeczno-emigracyjny; studjował na Uniwersytecie Warszawskim i w Szkole Nauk Politycznych. W 1924, odbywając praktykę dziennikarską w Stanach Zjednoczonych, badał życie emigracji, wróciwszy do kraju redagował 1927—1929 *Więści z Polski*, przeznaczone dla wychodźstwa; w 1929 udawszy się ponownie do Stanów Zjednoczonych, zwiedzał większe skupiska emigracji i był współpracownikiem *Kurjera Polskiego* w Milwaukee. Od 1932 r. prowadzi dział północno-amerykański w Radzie Organizacyjnej Polaków z Zagranicy. S. napisał obok licznych artykułów „Polacy w Stanach Zjednoczonych“, Warszawa 1930

Ankieta — Zieliński Bibl. Migr

Strzemieński Stefan, gen.; b. członek Zarządu Głównego Ligi Morskiej i Kolonjalnej; udał się w 1932 r. z ramienia tejże organizacji oraz Funduszu Kolonjalnego do Brazylii w celu badania warunków osadniczych w Paranie i wyszukania odpowiednich terenów dla osadnictwa polskiego.

Archiwum Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

(Sullistrowski zob. Petelenz Cz.)

(Szczygielski J. zob. Chodzkiewicz W.)

(Szolc Rogozińska zob. Rogozińska H.)

(Szolc Rogoziński zob. Rogoziński)

(Szwatka zob. Schwatka)

Szwedowski Stefan, * 26. XII. 1893, działacz społeczny i emigracyjny; wiceprezes Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy, odznaczony Pol. Restituta za działalność w Z. O. K. Z.; walczył w Legjonach, był współzałożycielem Straży Kresowej i Tow. Obrony Kresów Zachodnich; w 1925 r. zainicjował z M. Korzeniowskim nawiązanie stosunków z mniejszościami polskimi w krajach sąsiednich; w 1924 r. wspólnie z Brezińskim, Stef. Lenartowiczem i A. Stebelskim zainicjował zorganizowanie emigracji polskiej i był prezesem Komisji Organizacyjnej, członkiem Komisji Programowej oraz referentem i autorem deklaracji ideowej na pierwszym Zjeździe Polaków z Zagranicy na którym utworzona została Rada Organizacyjna Polaków z Zagranicy, przekształcająca się obecnie na wszechświatowy związek Polaków.

Ankieta.

Świechowski Jerzy, por. marynarki handlowej; brał udział w wyprawie yachtu „Dal” z Gdyni do Ameryki Północnej w 1933.

Witkowski J. B.: Yachtem „Dal” z Gdyni na Bermudy. *Morze*, 1933. Nr. 12.

(**Tadź — el — feher** zob. Rzewuski Wacław)

Taszycki; posłował w 1640 r. do Konstantynopola; djarjusz poselstwa opublikował Rudolf Ottmann p. t.: „Djarjusz drogi tureckiej i akta konstantynopolitańskie z r. 1640. Z autografu współcz. w wyjątkach przepisane i objaśnione podał R. O.”

Kłosa I p. 202, 212, 234, 245.

Tukerkes Jan * 12. VII 1882 r. w Wilnie, gdzie otrzymał średnie wykształcenie. W 1906 r. emigrował z racji politycznej działalności do Francji; w Paryżu ukończył wydział matematyczny Sorbony, stopień inżyniera otrzymał w Grenoble w 1919. W tymże roku wyjechał do Turcji. Przebywał w Konstantynopolu, gdzie z ramienia rządu tureckiego był inspektorem budowy w 1914 r. Przed samą wojną wrócił do Rosji, gdzie pracował w wielkim przemyśle elektrotechnicznym. W 1916 r. osiadł na Uralu w Rewdzie, a następnie pod Miasem założył własną fabrykę wyrobu sztucznych kamieni technicznych. W 1918 r. emigrował na Daleki Wschód, do Władywostoku, gdzie organizował wielki handel na Syberji i w Priamurskiej obłasti. Zwiedzał wtedy Kamczatkę, wyspy Komandorskie i parokrotnie jeździł do Mongolji. W 1922 r. ostatecznie przeniósł się do Mandżurji, gdzie osiadł w Harbinie jako urzędnik kolei wschodnio chińskiej, następnie

był u marza Dżanku Czeno dyrektorem arsenału w Cienanfu na półwyspie Szan-tung wreszcie przebywał w Szanhaju, w 1928 r. wrócił do kraju i pracuje w Ministerstwie Skarbu w Warszawie.

Ankieta.

Wachtel Juljusz; stud. politechniki; odbył wraz W. Kowarzykiem w 1933 r. podróż po Europie i Afryce, przebywając 17000 km. na motocyklu; turyści zwiedziwszy wytwórnie motocykli, rowerów i broni w Belgji i Francji, podróżowali potem po Algierze i Tunisie.

Motocyklem dookoła Europy i po Afryce, *Ilustrowany Kurjer Codzienny*, 1933, Nr. 306.

Wimut Julian dr., przyrodnik i lekarz; studiował na uniwersytecie kijowskim; osiadł w Petropawłowsku na Kamczatce pod koniec XIX w.

Talko — Hryncewicz: Polacy jako badacze Dalekiego Wschodu, *Przegląd Współczesny*, 1924, Nr. 26.

Wirchowy Jaśko, góral; zwiedzał Palestynę; opis podróży wydał W. Brzega p. t.; „Opowiadanie Jaśka Wirchowego o Ziemi Świętej” (Posiady: opowiadania o Podhalu, Kraków 1913)

Bystroń — Brzega.

Witkowski Jan B., por. marynarki handlowej członek Oficerskiego Yacht-Klubu R. P., wyruszył 6. czerwca 1933 wraz z por. mar. handl. Jerzym Swiechowskim i por. 26 p. ułanów, Andrzejem Bohomolcem z Gdyni do Ameryki Północnej na yachcie „Dał” długości 8.75 m. szerokości 2.15 m. o zanurzeniu 1.35 m. ogólnego tonażu około 4 ton. wagi kilo 45 t. powierzchni żagla 46 m.² Śmiali żeglarze przesze-

dłszy przez „oko cyklonu“, dotarli d. 26 sierpnia do Sommersat na Bermudach ze złamanym masztem, porwanymi żaglami; stamtąd przyholowani zostali do portu Hamiltoni owacyjnie witani przez tłumy ludności, miejscowych dostojników oraz zarząd brytyjskiego król. Yachting-Klubu; z powodu konieczności remontu „Dali“ oraz choroby por. Bohomolca, żeglarze zmuszeni byli chwilowo przerwać dalszą podróż. Cyklon przez który przeszła „Dal“, był tak potężny, że zatopił 45 jednostek morskich, a tzw. „oko cyklonu“; czyli jego najniebezpieczniejsza część, spotkało yacht polski w odległości 350 mil mor. od wysp Bermudzkich. Ekspedycja „Dali“ patronowana była przez gen. Orlicz-Dreszera, prezesa Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Witkowski J. B.: Yachtem „Dal“ z Gdyni na Bermudy,
Morze, 1933, Nr. 12.

3

CENA 1 ZESZYTU

w kraju 0,50 gr. franco
zagranicą 0,60 gr. franco

Stanisław Zieliński P. K. O. 1855 Warszawa
lub
Liga Morska i Kolonjalna